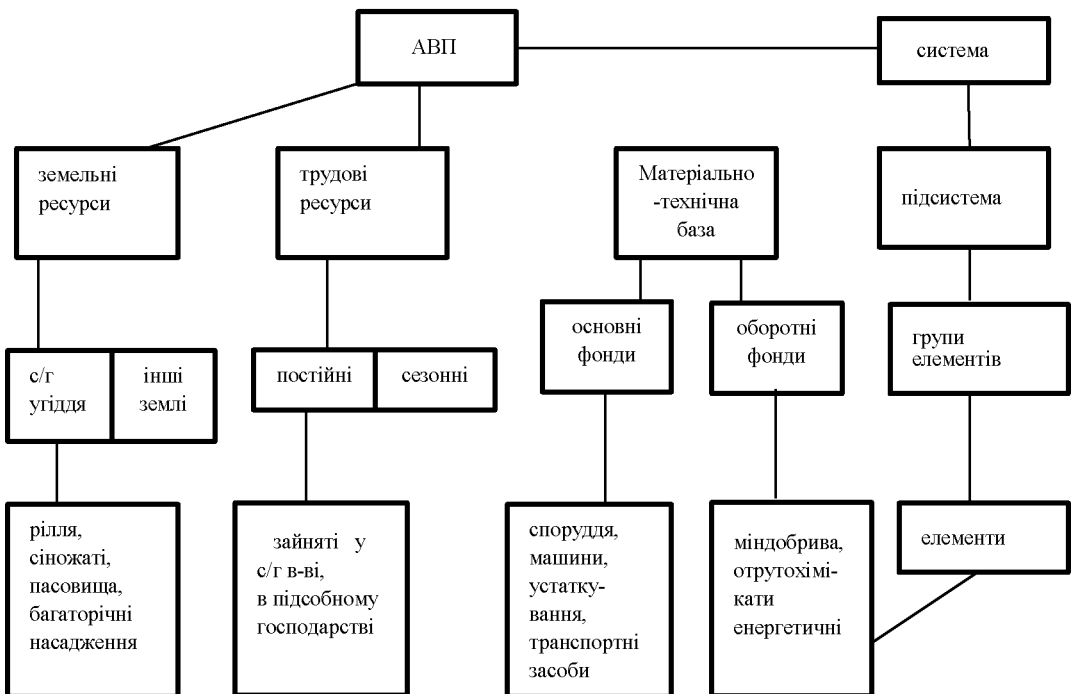

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ АГРОВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Першочергове завдання для України — виведення потенціалу країни, регіонів на передові світові техніко-технологічні та економічні показники функціонування — потребує кропіткого аналізу національного АПК.

Проте на сьогодні ще недостатньо розроблена теоретична база агровиробничого потенціалу, що утруднює розробку методів його оцінки, аналізу використання у господарському виробництві.

Загальнонауковим принципом аналізу агровиробничого потенціалу, як й інших економіко-географічних об'єктів, є системно-структурний підхід. Він дозволяє розглянути агровиробничий потенціал і його елементи з точки зору загальних закономірностей розвитку, внутрішньої цілісності і зв'язаності з навколишнім середовищем. Завданням структурного аналізу є виявлення місця АВП в більш складній системі (макрорегіоні) на основі географічного поділу праці та різноманітних виробничо-територіальних зв'язків.

Застосування структурного аналізу як основного методу виявлення динамічних територіальних систем у господарстві регіону дозволяє оцінити відношення між елементами системи, простежити внутрісистемні і міжсистемні потоки інформації, виявити ряд елементів та їх функціональні взаємозв'язки.

Розглядаючи АВП як систему, тобто сукупність об'єктів (елементів, що взаємозв'язані спільністю поведінки), необхідно відзначити, що така система відрізняється внутрішньою цілісністю, активністю і ціле-

спрямованістю функціонування. Тобто, як і кожній системі, АВП властива цілісність, стійкість, організованість, динамізм, керованість.

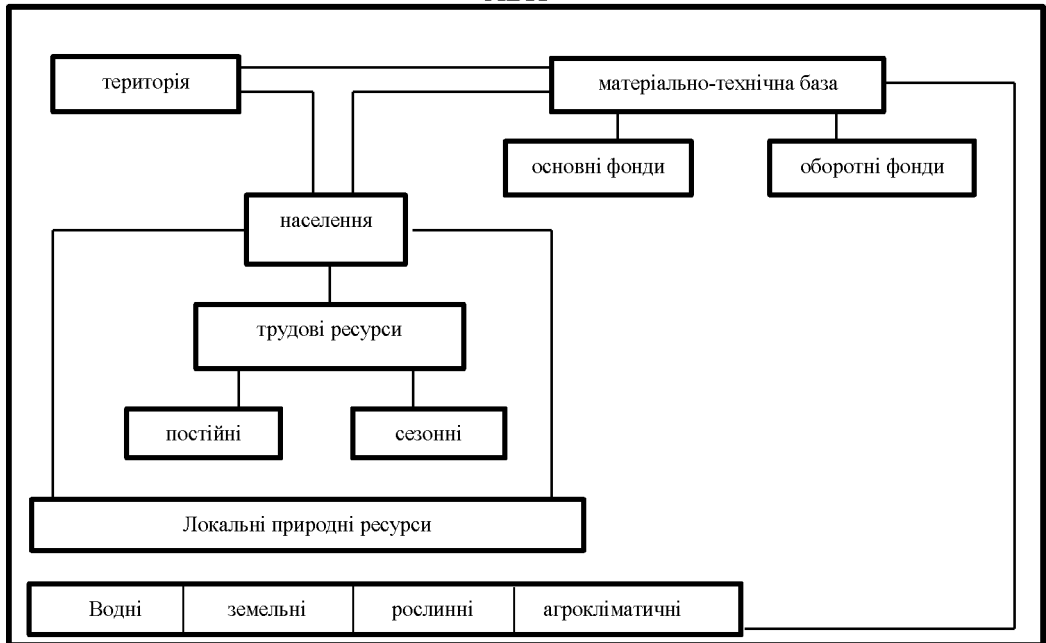
Цілісність системи агровиробничого потенціалу означає, що така система функціонує як взаємопов'язане утворення. Всі елементи агровиробничого потенціалу служать загальній його меті, а зміни в середині системи (в будь-якій її частині) позначаються на розвитку інших частин і системи в цілому. Критерієм цілісності агровиробничого потенціалу вважається його відносна самостійність як динамічної системи. Так, заміна одних засобів виробництва іншими при виробництві продукції приводить до певних змін у технологічному процесі. Агровиробничий потенціал, як система, має ієрархічну будову. Кожен з основних елементів складається з елементів нижчого порядку. Відношення між елементами системи утворюють її структуру, яка і виступає основою функціонування системи.

При виявленні елементів структури слід мати на увазі наступні положення: об'єктивності формування структури агровиробничого потенціалу; двоїстості характеру структури — статичного і динамічного, як двох сторін, що поєднуються в єдине ціле на основі структурно-функціонального аналізу, впорядкованості зв'язків між елементами, виділення елементів на основі ієрархічної будови агровиробничого потенціалу.

Зв'язки між елементами формують певні типи структур. Характер взаємодії елементів можна розкрити за допомогою категорії комплексності. Головне в агровиробничому потенціалі не набір компонентів, а взаємозв'язок елементів структури для виконання певних функцій у складі системи вищого порядку. Аналіз структури агровиробничого потенціалу дозволить виявити певні недоліки у його розвитку, а саме: часткові диспропорції природних і трудових ресурсів і т. д.

У процесі структурного аналізу агровиробничого потенціалу важливе значення має метод моделювання. Створені моделі можуть відображати ті чи інші принципи організації, функціонування та інші властивості об'єкта пізнання. Складність структури і умов функціонування аг-

АВП

Основні структурні елементи агровиробничого потенціалу.

ровиробничого потенціалу зумовлює збереження відносної цілісності агровиробничого потенціалу як системи його моделювання. Кожен елемент агровиробничого потенціалу при аналізі і відображенні його структури повинен розглядатись з точки зору його матеріальних і просторових відношень. При моделюванні агровиробничого потенціалу визначається місце елементів у географічному поділі, вивчаються форми внутрікомпонентних зв'язків, а також специфічні умови формування і функціонування кожного елемента.

У процесі моделювання агровиробничого потенціалу об'єктами виступають його основні функціонально-компонентні ланки. Вони є структурними елементами модельованої системи і представлені цілісними блоками (групами). Кожна з цих груп, у свою чергу, об'єднує елементи, що відрізняються роллю в процесі формування і функціонування агровиробничого потенціалу.

Звичайно ж, слід мати на увазі, що системний і комплексний методи дають позитивний результат лише за умови поєднання з усіма іншими методами економіко – географічного дослідження: картографічним, статистичним і т. д.

Джерела та література:

- 1 Блауберг Н. В., Юдин Э. Г. Становление и сущность системного подхода. — М., 1973.
- 2 Ішук С. І. Територіально – виробничі комплекси і економічне районування. — Київ, 1997.
- 3 Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії. — К., 1996.

